

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

XVII. De homicidis, adulteris & raptoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

Ubiigitur de frigidityte viri manifestè constare non potest, forma hæc servatur, ut à tempore celebrati matrimonii conjuges per triennium cohabitent & rei conjugalis operam dent: quo elapso, si cum septima propinquorum manu vel vicinorum bona fama (si propinqui defuerint) jurent, tactis SS. Evangelii, se commisceri non potuisse quòd tunc à se invicem separari possint, & permitti mulieri ut ad alias nuptias transeat, cap. Laudabilem 5, Ext. De frig. & malef. et quidem ipse vir & mulier juramentum veritatis præstabunt quòd scilicet bonâ

fide dederint operam copula carnali: Alii vero juramentum credulitatis quòd credant utrumque verum iurasse, argum cap. Quoties 5, Ext. De purg. Canon. In maleficio idem triennium cohabitationis, eademque juramenti forma requiritur præter penitentiam, quam ex iudicii præcepto conjuges subire coguntur de peccatis, ut si forte Deus consummationem matrimonii annuat, juxta cap. fin. Ext. de frig. & malef. Vide ibid. Pænormit.

DE INFIDELIBVS.

TITULUS XVI.

Inter infidelis verum matrimonium contrahitur, non autem inter fidelem & infidelem.

TAmetsi inter infideles, hoc est, qui nondum Christianis sacris initiati sunt, verum & legitimum coactet matrimonium, etiam in secundo consanguinitatis gradu, cap. Gaudemus 8, cap. Quanto 7, Ext. de divort. a non tamen inter fidelem & infidelem, can. Carv. & can. Iudai xxviii, q. 1, Nam, auctore Cypriano, in *Serm. de lapsis*, jungere cum infidelibus vinculum matrimonii, est prostituere eum: gentilibus membra Christi, 2. ad Corin. 6, Et hæc spectat illud D. Pauli: Nolite jugum ducere cum infidelibus: quia enim participatio Christi ad Belial: aut qua pars fidei cum infidelibus sed si vult, nubat tantum in Domino, 1. ad Cor. 7, Belial. de matrim. lib. 1, c. 2, ex omnium fere Interp. sententia. Hinc ex constitutione Valentin. Theodosii & Arcadii Imperatorum Christianus, si ju-

dæam, vel Judæus, si Christianam in conjugem sibi adfuerit, publico iudicio, instar adulteri, obstringitur, l. Ne quis 5, C. de Iudæis.

Notatio in Tit. 16.

a et ratio est, quia pagani non ligantur SS. Canonibus, cum omnino sint extra Ecclesiam, c. Gaudemus Ext. de divort. Ergo secundum ipsos in gradibus, etiam jure Canonico prohibuit, recte contrahunt matrimonium. Vt & hinc in Iudæis lex Moysaica servatur, non jure Canonico, Covarr. in 4, Decret. p. 2, cap. 6, 5, 1, v. 6, & 7. Neque dissolvitur eorum matrimonium, si postea ad fidem Christianam convertantur, d. cap. Gaudemus, adde & c. fin. Ext. Qui filii sunt legitimi, & §. altera 3, inf. de divortis.

DE HOMICIDIS, ADVLTERIS ET RAPTORIBVS.

TITULUS XVII.

§. 1. Homicida qui à matrimonio remouentur;

Interdum & homicidium matrimonii contractum impedit & dirimit; ea specie, quâ quis alterius conjugis potiundi causâ alteri conjugi necem attulit: sitamen utriusque conspiratio, tam superstitis conjugis, quam ipsius homicidæ; in eandem necem simul concutrit, nam unius delictum hac in re non sufficit, cap. Laudabilem Ext. de convers. infidel.

§. 2. Adulteri remouentur.

Idem est in adulterio; eo casu, quo quis alic-

nam uxorem adulteravit, datâ sponcione de contrahendo cum ea matrimonio, aut etiam matrimonio de facto contracto; nec enim potest eandem, defuncto marito suo, in uxorem ducere, s. fin. c. 3, c. 5, Ext. de eo, qui duxit in matrim. Dum tamen & hic utriusque & adulteri & adulteræ scientis interuenierit, quòd videl. sciverit uterque alterius conjugem adhuc superstitem esse. Ceterum si qua errore ducta cum alieno marito, tamquam cum cælibe contraxerit, non prohibetur, defun-

defunctâ uxore ipsius, in novum matrimonium cum eodem convenire, *cap. 1, c. Variens 7, eod. t.* Sicut & si adulterium tantum intercesserit, nullo contractu matrimonii, aut sponsalium admixto, *cap. Significasti 6, cap. Cum haberet 5, d. tit.*

§. 3. Interraptorem & raptam an consistat matrimonium?

Quæsitum est, An inter raptorem & raptam consistere possit matrimonium? Negat Justinianus *imp. in l. unica C. De raptu virg.* At diversum constituit Innocentius Pont. quem magis sequimur, *cap. fin. Ext. De raptu juncto cap. penult. & ult. Ext. De secun. nupt.* adhibito tamen temperamento Concilii Tridentini, cujus Decretum hic integrum subjicimus. Decernit, *inquit*, sancta Synodus, inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si raptâ a raptoe sepa-

rata, & in loco tuto & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & favorem præbentes, sint ipso jure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumque dignitatum incapaces, & si Clerici fuerint, de proprio gradu decedant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, sive eam uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio judicis dotare, *Conc. Trid. Sess. 24. can. 6. de reform. matrim.*

Notatio in tit. 17.

a Dummodo adulterium non intervenierit, *cap. 3, & Ioan. And. per Panorm. & communem receptus ibid. Ext. De eo qui duxit in matr. teste Navarro in Manuali cap. 21, num. 46, & facit can. Si quis vivente, xxxi, q. 1, qui est Concilii Turburienfis.*

DE CONIUGATIS.

TITULUS XVII.

§. 1. Conjugati qui, & qua ratione prohibentur aliud matrimonium contrahere.

Conjugatos vocamus, virum & mulierem in unum quasi jugum matrimonii coactos; quorum ea conditio est, ut durante matrimonio alteri tertio conjungi non possint, *cap. Gaudemus 8, Ext. De divor.* Vt hinc matrimonium solo etiam utriusque contrahentium consensu initum, per posterius matrimonium, licet carnis copula consummatum, minime dirimatur, *cap. penult. Ext. De sponsal. c. 3, c. 5, Ext. de sponsa duor.*

Nec movet, quod Patriarchæ, & alii viri justè legantur plures uxores simul habuisse. Nam id plane extraordinarium fuit, utpote divinâ revelatione (ut interpretatur Innocentius III.) illis concessum, *de c. Gaudemus*; ac proinde trahi non debet in consequentiam, *l. Quod vero 14, D. de legib. c. Quod ob gratiam De R. i. lib. 6.*

§. 2. Matrimonium licet inutile, nihilominus impedi-
mento est secundo matrimonio contrahendo.

Idque adeò obtinet, etiam si prius matrimonium plane nullius usus sit, propter morbum vel excisionem, *can. Hi qui qui xxxi, q. 7, vel sterilitatem, can. Tantum d. q. 7, vel propter diuturnam*

absentiam alterius conjugum, *cap. 2, Ext. De secund. nupt. Conc. Trid. Sess. 24. can. 5.*

§. 3. Absentiam alterius conjugum legitimam causam non esse matrimonium contrahendi nisi de morte absentis certò constet.

Quò spectat rescriptum Clementis III, ad Episcopum Casaraugustanam, de mulieribus, qui viros suos absentes ultra septennium cum diligenti disquisitione prætolata, continere se non poterant: Quod quantumcumque, *inquit*, annorum numero ita remaneant viventibus viris suis, non possunt ad aliorum consortium canonicè convolare: nec auctoritate Ecclesiæ, addit, permittas contrahere, donec certum nuntium recipiant de morte virorum, *text. est in cap. in præsentia 19, Ext. De sponsal.* Quod non minus in viris, uxeribus suis absentibus, observandum esse, docet Lucii III, constitutio, *in d. cap. 2, Ext. De secund. nupt.*

§. 4. De eo qui non expectato certo nuntio de morte absentis conjugis, aliud matrimonium contraxit.

Si qua tamen mulier, non recepto certo

○○○○ 2

DUB.